

SPIS TREŚCI

TOM I

FIATA Certificate for the Training Program titled Fiata Diploma in Freight Forwarding submitted by PIFFA	3
FIATA Diploma in Freight Forwarding	4
Spis rozdziałów i pytań	5
Wstęp	27
Notki o autorach	31
I. WPROWADZENIE DO SPEDYCJI (Janusz Neider)	37
1. Co to jest spedycja ?	37
2. Jakie jest miejsce spedytora w procesie transportowym w handlu zagranicznym ?	38
3. Czy działania spedytora przynoszą korzyści przewoźnikom ?	41
4. Jakie są cechy rynku usług spedycyjnych ?	41
5. Czy wśród firm spedycyjnych występuje specjalizacja ?	43
6. W jaki sposób firma spedycyjna pozyskuje klientów ?	45
7. Co to jest zewnętrzna sieć spedycyjna ?	45
8. Czego dotyczy norma ISO 9001 ?	47
9. Jakie inne normy ISO mogą wdrażać przedsiębiorstwa spedycyjne i logistyczne ?	48
10. Jakie koszty ponosi spedytora przy obsłudze przesyłek ?	49
11. Jak są zasady ustalania cen za usługi spedycyjne ?	50
12. Które regiony i kraje odgrywają najważniejszą rolę w handlu światowym ?	52
13. Ile jest stref czasowych na Ziemi ?	55
14. Jakie strefy klimatyczne wyróżniamy na Ziemi ?	57
15. W jakich warunkach wykonywane są przewozy ładunków szybko psujących się (żywności i produktów spożywczych) ?	58
16. W jakich warunkach wykonywane są przewozy produktów leczniczych ?	61
17. W jakich warunkach wykonywane są przewozy żywych zwierząt ?	64
18. Co to jest Indeks Wydajności Logistycznej Banku Światowego ?	67
19. Jaka jest różnica pomiędzy transportem multimodalnym, intermodalnym i kombinowanym ?	68
20. Jak możemy wyróżnić rodzaje przewozów intermodalnych ?	70
21. Jakie są główne szlaki morskich przewozów kontenerów ?	70
22. Na czym polega koncepcja Nowego Jedwabnego Szlaku ?	71
23. Jaki jest stan rozwoju transportu intermodalnego w Polsce ?	73
24. Jaka jest wielkość przeładunków kontenerów w polskich portach morskich ?	74

II. PODSTAWY PRAWNE SPEDYCJI (Beata Janicka)	76
1. Jakie akty prawne znajdują zastosowanie w spedycji ?	76
2. Czy swoboda działalności gospodarczej w zakresie spedycji doznaje ograniczeń ?	78
3. Czy działalność gospodarcza w zakresie spedycji powinna być wykonywana w szczególnej formie prawnej ?	82
4. Czy spedytora może być składownikiem i jak wówczas kształtować się będzie jego odpowiedzialność ?	83
5. Czy w Polsce i na świecie działają organizacje zrzeszające spedytatorów ?	85
6. Jakie są główne zadania organizacji zrzeszających spedytatorów ?	87
7. Na czym polega wykonywanie działalności spedycyjnej ?	89
8. Czy umowy spedycji oraz przewozu wymagają dla swej ważności zachowania szczególnej formy prawnej ?	91
9. Czy do umowy spedycji oraz przewozu zawsze zastosowanie mieć będzie prawo polskie ?	93
10. Jaki charakter prawny ma umowa spedycji w świetle prawa polskiego ?	94
11. Jak jest ukształtowana umowa spedycji w różnych systemach prawnych ?	95
12. Jak kształtuje się odpowiedzialność przewoźników różnych gałęzi transportu ?	98
13. Jaki charakter prawny mają Ogólne Polskie Warunki Spedycyjne ?	105
14. Czy stosowanie OPWS jest dla spedytora korzystne ?	107
15. Czy spedytora zobowiązany jest do dokonania czynności ładunkowych ?	108
16. Czy spedytora może świadczyć usługi nieodpłatnie ?	110
17. Co wchodzi w zakres obowiązków spedytora ?	111
18. Co wchodzi w skład obowiązków zleceniodawcy ?	114
19. Czy w umowach spedycji lub przewozu można znaleźć klauzule niedozwolone lub nieważne ?	116
20. Kto jest uprawniony do dochodzenia roszczeń od przewoźnika ?	118
21. Czy można odmówić przyjęcia zlecenia spedycyjnego ?	120
22. Jaki charakter prawny ma zlecenie spedycyjne ?	120
23. Czy należy posługiwać się formularzami zleceń spedycyjnych ?	121
24. Jaka jest różnica pomiędzy zleceniem spedycyjnym a zleceniem transportowym ?	123
25. Czy spedytora może sam dokonać przewozu ?	126
26. Jaka jest różnica pomiędzy sytuacją prawną spedytora, który sam dokonuje przewozu a przewoźnikiem umownym ?	128
27. Na jakich zasadach jest oparta odpowiedzialność cywilna spedytora względem zleceniodawcy ?	129
28. Czy spedytora odpowiada względem zleceniodawcy za osoby, którymi posługuje się przy wykonaniu zlecenia spedycyjnego ?	130
29. Jaka jest różnica pomiędzy spedytorem dalszym a spedytorem zastępczym ?	132
30. Czy spedytora główny ponosi odpowiedzialność za swego zastępcę ?	134
31. Czy odszkodowanie, do zapłaty którego zobowiązany może być spedytora, podlega ograniczeniom ?	134
32. Czy spedytora ma obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w zakresie wykonywanej działalności ?	138
33. Czy spedytora jest zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia towaru, którego spedycją się zajmuje ?	138

34. W jaki sposób spedytory może zabezpieczyć swoje roszczenia o zapłatę wynagrodzenia lub zwrot wydatków ?	139
35. Kto jest stroną umowy przewozu ?	140
36. Z jakimi terminami przedawnienia może mieć do czynienia spedytory ?	144
37. Czy można wypowiedzieć umowę spedycji ?	145
38. Czy można wypowiedzieć umowę przewozu ?	146
39. Czy spedytory mieści się w pojęciu <i>Merchant</i> w rozumieniu warunków przewozu, stosowanych przez przewoźników morskich ?	147
40. Czym charakteryzuje się ustawowe prawo zastawu ?	149
III. DOKUMENTY FIATA (Beata Janicka)	153
1. Jakie dokumenty zostały opracowane przez organizację FIATA ?	153
2. Jakie mają zastosowanie i czym charakteryzują się <i>FIATA Model Rules for Freight Forwarding Services</i> ?	154
3. Jaki charakter prawny ma FBL i jaka jest jego rola ?	156
4. Jaki charakter mają i o czym stanowią klauzule <i>FIATA Multimodal Transport Bill of Lading</i> ?	158
5. Jaką funkcję pełni FIATA FCR ?	161
6. Czy istnieją ograniczenia w stosowaniu FIATA FCR ?	161
7. Czym różni się FIATA FCT od FIATA FCR ?	163
8. Czym różni się FBL od FCT ?	163
9. Czym charakteryzuje się dokument FWB ?	163
10. Do jakiego rodzaju czynności znajdzie zastosowanie dokument FWR ?	165
11. Do jakiego rodzaju towarów może być zastosowany FIATA SDT ?	165
12. Jakie zastosowanie ma dokument o nazwie FIATA SIC ?	165
13. Jaka była geneza opracowania <i>FIATA Neutral AWB</i> ?	166
14. Kiedy przydatny może być <i>FIATA Neutral AWB</i> ?	167
15. Jakiego rodzaju dokumentem jest FIATA FFI ?	168
IV. TRANSAKCJA W HANDLU ZAGRANICZNYM (Monika Grottel)	169
1. Co to jest transakcja handlu zagranicznego i cykl transakcyjny ?	169
2. Jakie są rodzaje transakcji i co warunkuje ich wybór ?	171
3. Na czym polega pośrednia i bezpośrednia forma działalności handlowej z zagranicą ?	173
4. Jakie dokumenty występują w handlu zagranicznym ?	174
5. Na czym polega legalizacja dokumentów w handlu zagranicznym ?	177
6. Co to jest oferta handlowa ?	178
7. Jaka jest ogólna koncepcja kontraktu w handlu zagranicznym ?	181
8. Jaki jest zakres regulacji Konwencji o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów ?	185
9. W jaki sposób regulowane są obroty towarowe z zagranicą ?	186
10. Na czym polega obrót towarowy w unii celnej i wspólna polityka handlowa ?	187
11. Jaka jest struktura geograficzna i towarowa polskiego handlu zagranicznego ?	188
12. Jakie są najważniejsze organizacje w handlu międzynarodowym ?	189

V. WARUNKI DOSTAW TOWARÓW W HANDLU ZAGRANICZNYM

(Danuta Marciniak-Neider) 191

1. Co należy rozumieć pod pojęciem formuł handlowych ? 191
2. Co to są reguły Incoterms® ? 192
3. Na jakiej zasadzie obowiązują reguły Incoterms® ? 192
4. Czy reguły Incoterms® mogą być stosowane tylko w handlu zagranicznym ? . . 193
5. Jakie są główne różnice między Incoterms® 2010 a Incoterms® 2020 ? 193
6. Jaki jest układ reguł Incoterms® 2020 ? 194
7. Jaka jest struktura obowiązków sprzedającego i kupującego w regułach Incoterms® 2020 ? 194
8. Jaka jest interpretacja poszczególnych reguł Incoterms® 2020 ? 196
9. Jak klasyfikowane są reguły Incoterms® ? 198
10. Jakie reguły są zalecane przy dostawach towarów w kontenerach ? 200
11. Kto ponosi koszty odprawy towarów w eksporcie, tranzycie i imporcie ? 201
12. Jakie warunki dostawy należy wpisać do formularza SAD ? 202
13. Jakie są uregulowania dotyczące sprzedaży towaru w drodze ? 202
14. W jaki sposób Incoterms® 2020 regulują obowiązek ubezpieczenia towaru ? . . . 203
15. Jaki dokument dostawy ma obowiązek przedstawić sprzedający ? 204
16. Kto ponosi koszty wyładunku towaru ze środka transportu przy zastosowaniu reguł C oraz DAP i DDP ? 205
17. Kto dokonuje załadunku według reguł EXW i FCA ? 205
18. Czy wystarczająco precyzyjne jest wskazanie w danej regule tylko miejsca przeznaczenia lub dostawy ? 206
19. Czy można modyfikować reguły Incoterms® ? 207
20. Co to znaczy, że reguły Incoterms® są też formułami ceny ? 207
21. Kto ponosi koszty opakowania i oznakowania towaru ? 208
22. Kto ponosi koszty kontroli towaru ? 209
23. Czy reguły Incoterms® regulują wszystkie obowiązki wynikające z kontraktu handlowego ? 209
24. Co to są Combiterms ? 209
25. Co to jest gestia transportowa ? 210
26. Jakie przesłanki wpływają na wybór określonej formuły handlowej, a w konsekwencji również gestii transportowej ? 211
27. Czy spedytor może mieć wpływ na przejęcie przez jego zleceniodawcę gestii transportowej ? 213

VI. WARUNKI PŁATNOŚCI W HANDLU ZAGRANICZNYM

(Danuta Marciniak-Neider) 214

1. Jakie formy zapłaty są stosowane w handlu zagranicznym ? 214
2. Co to jest SWIFT ? 215
3. W jakich walutach dokonywane są rozliczenia w handlu zagranicznym ? 216
4. Co to jest SDR ? 216
5. Jak przebiega płatność przy zastosowaniu inkasa dokumentowego ? 217
6. Jakie są korzyści i niedogodności inkasa dokumentowego dla eksportera i importera ? 219
7. Jak przebiega płatność przy zastosowaniu akredytywy dokumentowej ? 221

8. Jakie są podstawowe elementy akredytywy dokumentowej ?	222
9. Jakie występują rodzaje akredytyw ?	224
10. Jakie postanowienia dotyczące dokumentów transportowych zawierają UCP 600 ?	226
11. Czy dokumenty wystawiane przez spedytorów są akceptowane przez bank w ramach akredytywy ?	229
12. Jakie są zasady sprawdzania dokumentów przez bank ?	231
13. Na jakie elementy akredytywy spedytor powinien zwrócić szczególną uwagę ?	233
14. W jaki sposób powinien być wystawiony konosament gdy formą płatności jest akredytywa ?	237
15. Na co zwraca uwagę bank sprawdzając listy przewozowe AWB oraz CMR ?	240
16. Jaki dokument ubezpieczeniowy zostanie zaakceptowany przez bank ?	241
17. Czy akredytywa jest korzystną formą zapłaty dla eksportera ?	242
18. Czy akredytywa jest korzystna dla importera ?	243
19. Czy w ramach akredytywy dokumenty mogą być prezentowane w formie elektronicznej ?	244
20. Jakimi są elementy weksla i jego zastosowanie w handlu zagranicznym ?	245
21. Jak przebiega płatność za pomocą polecenia wypłaty w obrocie międzynarodowym ?	250
22. Jak realizowane są polecenia przelewu w Unii Europejskiej ?	251
VII. TRANSPORT MORSKI (Marek Tarczyński)	254
1. Jakimi są formy eksploatacji statków występują w transporcie morskim ?	254
2. Jakiego rodzaju statki są eksploatowane w żegludze liniowej ?	255
3. Czym charakteryzują się statki przewożące ładunki w żegludze nieregularnej ?	256
4. Jakimi są formy umów przewozu występują w transporcie morskim ?	257
5. Jakimi są podstawowe uzgodnienia zawierają umowy czarterowe na podróż ?	259
6. Co to jest i jakie elementy zawiera umowa czarteru na czas ?	268
7. Jakimi są podstawowe obowiązki wynikają z umowy czarteru na czas dla armatora, czarterującego i kapitana statku ?	269
8. Jakiego rodzaju umową czarteru na czas jest <i>bareboat charter</i> ?	270
9. Czym różni się czarter na czas od czarteru na podróż ?	270
10. Dlaczego czarterujący decyduje się na zawarcie z armatorem umowy czarterowej na czas zamiast umowy na podróż ?	271
11. Jakimi wzory standardowych umów czarterowych są używane w przewozach morskich ?	271
12. Co to jest kwit sternika ?	272
13. Co to jest i jakie dane powinien zawierać konosament morski ?	273
14. Czy przewoźnik może odmówić wpisania do konosamentu zadeklarowanych mu przez załadowcę danych dotyczących ilości, miary, wagi i oznakowania ładunku ?	277
15. Jakimi są rodzaje konosamentów występują w praktyce ?	277
16. Jakimi znaczenie w żegludze liniowej ma morski list przewozowy ?	280
17. Co to jest manifest ładunkowy ?	284
18. Jakimi przepisami regulują w Polsce stosunki prawne związane z żeglugą morską ?	286
19. Jakimi przepisami międzynarodowe odnoszą się do przewozów ładunków drogą morską ?	286
20. Jakiego rodzaju stawki frachtowe zawiera morska taryfa frachtowa ?	289

21. Co stanowi podstawę obliczenia frachtu morskiego ?	291
22. Jakie znaczenie mają dodatki frachtowe i jaki wpływ wywierają na sumę opłat frachtowych ?	292
23. Jaki wpływ na rozwój usług spedycyjnych w zakresie konsolidacji wywarła konteneryzacja ?	294
24. Jak przebiega proces konsolidacji kontenerów LCL ?	296
25. Co legło u podstaw stosowania spedytorskich dokumentów przewozowych ? . .	298
26. Kto występuje w roli operatora przewozów multimodalnych ?	299
27. Jakie problemy wiążą się ze stosowaniem konosamentów spedytorskich ?	299
28. Czy spedytör może pobierać dodatkowe opłaty za wydanie przesyłki konosamentowej w imporcie ?	302
29. Kim jest NVOCC i czy jego działalność przypisana jest tylko rynkowi amerykańskiemu ?	305
30. Co odróżnia NVOCC od spedytora – operatora transportu multimodalnego ? . .	305
31. Co legło u podstaw poddania w USA żeglugi liniowej specyficznym regulacjom prawnym ?	307
32. Jakie podmioty podlegają ustawie <i>The Shipping Act 1984/1998</i> ?	308
33. Jaka jest różnica w świetle ustawy <i>The Shipping Act 1984/1998</i> między spedytorem i NVOCC jako morskimi pośrednikami transportowymi ?	308
34. Czy regulacje amerykańskie dopuszczają świadczenie usług przewozu multimodalnego przez nielicencjonowane podmioty zagraniczne, występujące w charakterze NVOCC ?	309
35. Co jest źródłem zarobku dla NVOCC ?	309
36. Jaki jest status NVOCC w Chinach ?	310
37. Co to jest opakowanie transportowe i jakie spełnia funkcje ?	310
38. Z czego wykonywane są opakowania transportowe i w jakich formach występują ? .	311
39. Co to są jednostki ładunkowe i w jakich formach występują ?	311
VIII. KONTENERYZACJA (Marek Tarczyński)	313
1. Jaka jest definicja pojęcia kontener ?	313
2. Jakie parametry techniczne i eksploatacyjne kontenerów zostały znormalizowane przez ISO ?	313
3. Jakie są wymiary kontenerów oraz ich tara i ładowność ?	313
4. Jaki jest podział kontenerów ze względu na ich przeznaczenie ?	314
5. Jakie są właściwości poszczególnych rodzajów kontenerów ?	315
6. W jaki sposób są oznakowane kontenery ?	324
7. Co świadczy o dopuszczeniu kontenera do transportu morskiego ?	325
8. Jakie są kryteria podatności ładunków na konteneryzację ?	325
9. Jaki typ kontenera wybrać dla określonego rodzaju ładunku ?	326
10. Jak się dobiera wielkość kontenera i co to są ładunki przestrzenne ?	326
11. Czy istnieją specjalne wymagania dotyczące opakowań transportowych w żegludze kontenerowej ?	327
12. Jaka jest struktura światowego parku kontenerowego ?	328
13. Jakie są przyczyny leasingu kontenerów oraz jego podstawowe formy ?	328
14. Jakie są skutki rozwoju konteneryzacji ?	329
15. Jakie są podstawowe tendencje w rozwoju przewozów kontenerowych ?	329
16. Jakie są skutki koncentracji poziomej i pionowej w żegludze kontenerowej ? . .	331

17. Jak przebiega proces spedycyjny przy obsłudze kontenera i co jest jego kluczowym elementem ?	332
18. Z jakimi podmiotami współpracuje spedytorska firma w portach morskich ?	332
19. Jakie są koszty obsługi ładunków pełnokontenerowych ?	334
20. Co zawierają taryfy usług portowych ?	335
21. W jaki sposób są rozliczane koszty usług portowych ?	336
22. Dlaczego spedytorska firma zleca badanie stanu technicznego kontenerów ?	337
23. Co oznaczają pojęcia <i>detention</i> i <i>demurrage</i> ?	338
24. Jak kształtują się koszty transportu lądowego kontenerów ?	339
25. Na czym polega koncepcja <i>port centric logistics</i> ?	340
26. Co to jest VGM ?	341
27. Jakie są limity wagowe w transporcie drogowym kontenerów ?	341
IX. OBSŁUGA ŁADUNKÓW W PORCIE MORSKIM (Grażyna Kita)	342
1. Jaka jest definicja portu morskiego ?	342
2. Jak można klasyfikować porty morskie ?	342
3. Co decyduje o znaczeniu portu morskiego ?	343
4. Jaka jest wielkość obrotów ładunkowych największych portów świata ?	343
5. Jakie są największe kontenerowe porty świata ?	345
6. Jakie są modele zarządzania portamiorskimi ?	347
7. Jaki jest model zarządzania portami w Polsce ?	347
8. Czy terminale przeładunkowe są powiązane kapitałowo z podmiotami zarządzającymi polskimi portamiorskimi ?	347
9. Jakie są zadania urzędów morskich ?	348
10. Co to jest infrastruktura zapewniająca dostęp do portów ?	349
11. Co to jest infrastruktura portowa ?	349
12. Jakie są zadania podmiotów zarządzających portami o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej w Polsce ?	350
13. Jakie są źródła przychodów podmiotu zarządzającego portem i ich przeznaczenie ?	351
14. Jakie opłaty są pobierane w polskich portachorskimi ?	351
15. Jakie opłaty portowe pobierane są w innych portach ?	352
16. Jaka jest wielkość i struktura przeładunków w głównych portach polskich ?	353
17. Czym charakteryzuje się Port Gdańsk ?	354
18. Jakie terminale działają w Porcie Gdańsk ?	355
19. Czym charakteryzuje się Port Gdynia ?	356
20. Jakie terminale działają w Porcie Gdynia ?	357
21. Czym charakteryzuje się zespół portowy Szczecin-Świnoujście ?	358
22. Jakie terminale działają w zespole portowym Szczecin-Świnoujście ?	358
23. Jakie rodzaje regularnych połączeń żeglugowych oferują armatorzy z polskich portów ?	359
24. Jakie wyposażenie przeładunkowe wykorzystywane jest w terminalach kontenerowych ?	360
25. Jakie jest podstawowe wyposażenie w terminalach ro-ro ?	361
26. Jakie jest wyposażenie terminali masowych ?	362
27. Gdzie są zlokalizowane w Polsce terminale intermodalne ?	363

28. Kto jest klientem terminali portowych ?	364
29. Jak przebiega współpraca firmy spedycyjnej z terminalem przeładunkowym ?	364
30. Czy terminale stosują jednolite regulaminy współpracy z klientami ?	366
31. Jakie taryfy opłat stosują terminale przeładunkowe ?	367
32. Jak korzystać z taryfy opłat w kalkulacji kosztów obsługi ładunków w terminalu ? . .	367
X. TRANSPORT DROGOWY (Wojciech Miotke, Józef Stróżyk)	369
1. Jakie główne regulacje prawne dotyczą międzynarodowego transportu drogowego ?	369
2. Kiedy ma zastosowanie Konwencja CMR ?	370
3. Jaka jest treść listu przewozowego CMR ?	371
4. Jaka jest odpowiedzialność przewoźnika i jego podwykonawców ?	373
5. Czego zabrania się nadawcy i innym podmiotom wykonującym czynności związane z przewozem ?	375
6. Co to jest IRU i czym się zajmuje ?	375
7. Jakie są zasady przewozu towarów pod osłoną karnetu TIR ?	376
8. Czym jest karnet TIR ?	376
9. Jakie są zasady posługiwania się karnetem TIR ?	377
10. Jakie warunki musi spełniać pojazd użyty do operacji TIR ?	379
11. Jakie są zasady zgłaszania karnetów TIR do urzędów celnych ?	380
12. Czego dotyczy Umowa AETR ?	381
13. Jakie są zasadnicze różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 561/2006 a Umową AETR ?	382
14. Jakie regulacje zawarte są w ustawie o czasie pracy kierowców z 2004 r. ?	384
15. Czego dotyczy Umowa ATP ?	384
16. Jakich pojazdów używa się do przewozów w systemie ATP ?	385
17. Co to jest karnet de Passage ?	386
18. Czego dotyczy rozporządzenie nr 1071/2009 ?	386
19. Czego dotyczy ustawa o transporcie drogowym ?	387
20. Jakie są zasady wykonywania przewozów kabotażowych w państwach członkowskich UE ?	389
21. Na czym polega kontyngentowanie przewozów ?	390
22. Jakie warunki techniczne powinny spełniać pojazdy samochodowe ?	392
23. Czy na terenie UE wykorzystywane są pojazdy o długości 25,25 m ?	393
24. Jakie rodzaje przesyłek występują w przewozach drogowych ?	396
25. W jaki sposób przebiega proces spedycyjny w transporcie drogowym ?	398
26. Jakie koszty przyjmuje się do kalkulacji stawek przewozowych w transporcie drogowym ?	402
27. Jaką rolę spełniają giełdy transportowe ?	405
28. Jakie są główne szlaki transportu drogowego i przepraw promowych w Europie i w Polsce ?	407
XI. TRANSPORT KOLEJOWY (Artur Dutkowski)	409
1. Jak jest zorganizowany transport kolejowy w Polsce ?	409
2. Jakie są cechy rynku towarowych przewozów kolejowych w Polsce ?	410
3. Kto należy do grupy głównych przewoźników kolejowych w Polsce ?	412
4. Jak są trudności w dostępie przewoźników do infrastruktury kolejowej ?	414

5. Jakiego rodzaju wagonów towarowych są wykorzystywane w przewozach kolejowych ?	415
6. Jakiego rozwiązania są wykorzystywane w przewozach kombinowanych ?	417
7. Jakiego przepisy krajowe regulują przewozy ładunków transportem kolejowym ?	419
8. Jakiego przepisy międzynarodowe dotyczą przewozów ładunków transportem kolejowym ?	420
9. Jakiego są możliwości stosowania wspólnego listu przewozowego CIM/SMGS ?	422
10. Jakiego są podstawowe różnice pomiędzy systemami CIM i SMGS ?	424
11. Jakiego postępowanie obowiązuje w razie przeszkody w przewozie lub wydaniu przesyłki ?	426
12. Jakiego ukształtowano w prawie przewozowym odpowiedzialność przewoźnika za szkody w przesyłce ?	428
13. Jakiego okoliczności pozwalają przewoźnikowi uchylić się od odpowiedzialności za szkody w przesyłce ?	430
14. Jaka jest moc dowodowa protokołów ustalenia stanu przesyłki ?	432
15. Jakiego przebiega procedura dochodzenia roszczeń odszkodowawczych ?	434
16. Czy przewoźnicy kolejowi ubezpieczają swoją odpowiedzialność cywilną ?	435
17. Jaka jest rola spedytora w obsłudze przewozów kolejowych ?	436
18. W jaki sposób spedytor powinien przygotować ofertę dla swojego klienta ?	436
19. Jakiego powinni kształtować swoją ofertę przewoźnicy ?	437
20. Jakiego procedury obowiązują przy przygotowaniu i nadaniu przesyłki do przewozu ?	438
21. Jakiego przebiega proces realizacji przewozu ?	440
22. Jakiego są funkcje kolejowego listu przewozowego ?	440
23. Czy istnieją szczególne zasady w komunikacji międzynarodowej przy przewozie przesyłek liniami kolejowymi o różnej szerokości torów ?	447
24. Jakiego reguły obowiązują przy przewozie koleją ładunków niebezpiecznych ?	449
25. Jakiego reguły obowiązują przy przewozie koleją ładunków nienormatywnych ?	450
26. Gdzie można znaleźć przepisy ustalające wysokość cen za przewozy kolejowe oraz zasady ich stosowania ?	452
27. Jaka rolę pełni kolejowa taryfa towarowa ?	452
28. Jakiego są zasady obliczania należności za przewóz jednostek ładunkowych ?	454
29. Jaka rolę spełnia Regulamin sprzedaży usług w przewozach towarowych ?	454
30. Jaka rolę spełnia Regulamin przewozów towarowych ?	455

TOM 2

XII. TRANSPORT LOTNICZY (Janusz Wrzecion)	489
1. Jakiego rozwijało się lotnictwo transportowe ?	489
2. Jakiego są najważniejsze cechy transportu lotniczego ?	490
3. Jaka jest wielkość i struktura geograficzna międzynarodowych towarowych przewozów lotniczych ?	490
4. Jakiego są podstawowe akty normatywne regulujące transport lotniczy ?	493
5. Jakiego organizacje międzynarodowe zajmują się transportem lotniczym ?	496
6. Jakiego przedstawia się organizacja transportu lotniczego w Polsce ?	500
7. Co to jest statek powietrzny, jakiego są rodzaje i typy samolotów ?	501
8. Jakiego są rodzaje lotów i przewozów lotniczych ?	502

9. Kto to jest przewoźnik lotniczy ?	503
10. Jakie są rodzaje i kategorie lotnisk ?	503
11. Co to jest port lotniczy ?	504
12. Jakie są główne porty lotnicze na świecie ?	504
13. Kto to jest agent handlingowy ?	505
14. Czym zajmują się służby ochrony lotnisk ?	506
15. Kim są agenci sprzedaży i generalni agenci sprzedaży ?	506
16. Kto to jest agent <i>cargo</i> ?	507
17. Kim są zarejestrowany agent i uznany nadawca ?	507
18. W jaki sposób działają spedytorzy lotniczy ?	508
19. Jakie są rodzaje przesyłek lotniczych ?	508
20. Co to jest ULD ?	509
21. Jakie są obowiązki spedytora lotniczego ?	510
22. Jakie są najważniejsze źródła informacji dla spedytora lotniczego ?	510
23. Jakie warunki musi spełniać przesyłka, żeby mogła zostać wysłana drogą lotniczą ?	512
24. Jakie taryfy mają zastosowanie w transporcie lotniczym ?	515
25. Jakie są zasady kalkulacji stawek za przewóz ?	515
26. Jakie dodatkowe opłaty mogą obciążać przesyłkę ?	517
27. Skąd agenci <i>cargo</i> czerpią informacje o stawkach przewozowych ?	517
28. W jaki sposób agenci <i>cargo</i> dokonują rezerwacji lotów ?	518
29. Jakie są funkcje lotniczego listu przewozowego ?	518
30. Jakie są zasady wypełniania listów przewozowych ?	518
31. Co to jest e-AWB ?	524
32. W jaki sposób są identyfikowane przesyłki podczas przewozu i przeładunku ?	524
33. Jakie są prawa i obowiązki stron umowy o przewóz w transporcie lotniczym ?	526
34. Jak należy postępować w przypadku reklamacji ?	527
XIII. TRANSPORT WODNY ŚRÓDLĄDOWY (Ryszard Rolbiecki)	529
1. Jakie ramy instytucjonalno-prawne odnoszą się do funkcjonowania transportu wodnego śródlądowego w Europie ?	529
2. Jakie są warunki dostępu do zawodu przewoźnika i rynku żeglugi śródlądowej ?	532
3. Jaki dokument warunkuje dopuszczenie statku do eksploatacji na śródlądowych drogach wodnych ?	534
4. Z jakimi krajami Polska ma podpisane umowy dotyczące transportu wodnego śródlądowego i jakie jest ich znaczenie ?	536
5. Jakie są podstawowe wymagania związane z przewozem ładunków niebezpiecznych transportem wodnym śródlądowym w świetle umowy ADN ?	537
6. Jakie są podstawowe warunki realizacji przewozów ładunków ponadnormatywnych transportem wodnym śródlądowym ?	540
7. Jakiego typu barki są eksploatowane na śródlądowych drogach wodnych ?	540
8. Jakiego typu umowy przewozowe są stosowane w transporcie wodnym śródlądowym ?	542
9. W jaki sposób uregulowane zostały w żegludze śródlądowej prawa i obowiązki stron umowy przewozu oraz ograniczenie odpowiedzialności armatorów ?	543

10. Jakie podstawowe dokumenty przewozowe występują w transporcie wodnym śródlądowym oraz jakie są zasady ich stosowania ?	546
11. Jakie są podstawowe czynniki wpływające na poziom stawek przewozowych w transporcie wodnym śródlądowym ?	550
12. Na czym polega system dopłat dla armatorów z tytułu niskiej i wysokiej wody ?	552
13. Jakie główne systemy śródlądowych dróg wodnych i połączeń kanałowych funkcjonują w Europie ?	553
14. Jakie parametry drogi wodnej odpowiadają wymaganiom współczesnego taboru żeglugi śródlądowej ?	554
15. Jakie organy administrują drogami wodnymi w Polsce ?	554
16. Jakie są najważniejsze porty rzeczne w Europie i jaką rolę odgrywają w rozwoju systemów logistycznych ?	555
17. W czyjej gestii znajdują się porty żeglugi śródlądowej i przeładownie rzeczne w Polsce ?	556
18. Jakie systemy obsługi informatycznej są wykorzystywane w transporcie wodnym śródlądowym ?	557
19. Jakie są podstawowe sfery zastosowania transportu wodnego śródlądowego ?	558
20. Jaka jest struktura podmiotowa rynku żeglugi śródlądowej w Europie ?	559
XIV. TRANSPORT MULTIMODALNY (Agnieszka Konopko)	561
1. Co to jest transport multimodalny ?	561
2. Jakie przepisy regulują transport ładunków w poszczególnych gałęziach transportu ?	562
3. Jakie są zalety transportu multimodalnego ?	562
4. Kogo można nazwać operatorem transportu multimodalnego ?	563
5. Jakie są rodzaje transportu multimodalnego ?	564
6. Jakie są zależności pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w proces transportowy ?	565
7. Jaki jest zakres odpowiedzialności operatora multimodalnego ?	565
8. Jaki jest wachlarz usług oferowanych przez operatorów multimodalnych ?	566
9. Z jakimi dokumentami można spotkać się przy obsłudze transportowej ładunku ?	567
10. Które warunki Incoterms wykorzystywane są najczęściej w imporcie ładunków drogą morską ?	568
11. Jak zaplanować i zrealizować import ładunku FCL drogą morską ?	569
12. Jakie czynniki należy brać pod uwagę organizując import towarów ?	571
13. Które warunki Incoterms wykorzystywane są najczęściej w eksporcie ?	572
14. Jak zaplanować i zrealizować eksport ładunku FCL drogą morską ?	573
15. Jakie czynniki należy brać pod uwagę organizując eksport ładunków ?	575
16. Czym jest <i>project forwarding</i> i jaki jest w nim udział spedytora ?	576
17. Jak zidentyfikować potrzeby klienta ?	578
18. W jaki sposób przygotować ofertę dla klienta ?	579
19. Jakie kryteria decydują o wyborze danej gałęzi transportu ?	581
20. Na czym polega interoperacyjność systemów transportowych ?	582
21. W jaki sposób spedytor może reagować w przypadku strajków lub kongestii w porcie ?	583

XV. TRANSPORT ŁADUNKÓW NIEBEZPIECZNYCH (Jarosław Bomba)	584
1. Co rozumie się pod pojęciem ładunku niebezpiecznego ?	584
2. Jakie podstawowe pojęcia występują w transporcie ładunków niebezpiecznych ?	585
3. Na czym opiera się system regulacji prawnych dotyczących przewozu ładunków niebezpiecznych ?	586
4. Jakie przepisy prawne regulują przewozy ładunków niebezpiecznych w transporcie drogowym ?	587
5. Jakie przepisy prawne regulują przewozy ładunków niebezpiecznych w transporcie kolejowym ?	588
6. Jakie przepisy prawne regulują przewozy ładunków niebezpiecznych w transporcie morskim ?	589
7. Jakie przepisy prawne regulują przewozy ładunków niebezpiecznych w transporcie wodnym śródlądowym ?	591
8. Jakie przepisy prawne regulują przewozy ładunków niebezpiecznych w transporcie lotniczym ?	591
9. Co to jest SQAS ?	592
10. Jak klasyfikowane są materiały niebezpieczne ?	592
11. Jak można scharakteryzować poszczególne klasy materiałów niebezpiecznych ?	594
12. Jakie wymagania stawiane są opakowaniom stosowanym do przewozu towarów niebezpiecznych ?	602
13. Jakiego rodzaju oznakowanie stosowane jest przy przewozie ładunków niebezpiecznych ?	603
14. Jaka jest rola i główne obowiązki doradcy do spraw bezpieczeństwa w transporcie towarów niebezpiecznych (DGSA) ?	606
15. Jaka dokumentacja jest wymagana przy przewozie ładunków niebezpiecznych ?	608
16. Na czym polega ochrona towarów niebezpiecznych ?	618
17. Jakie podstawowe wymagania muszą być spełnione dla przewozu ładunków niebezpiecznych wg ADR ?	618
18. Jakie są podstawowe wyłączenia od stosowania przepisów dotyczących przewozu ładunków niebezpiecznych ?	620
19. Jakie czynności spedytor powinien podjąć przed przystąpieniem do organizacji przewozu ładunków niebezpiecznych ?	623
20. Jakie dodatkowe koszty powstają przy transporcie ładunków niebezpiecznych ?	628
21. Jakie dodatkowe obowiązki spoczywają na spedytorze ?	629
22. Jakie ryzyka obciążają spedytora ?	631
23. Jakie są rodzaje szkoleń dla pracowników zaangażowanych w transport ładunków niebezpiecznych ?	632
24. Jakie są obowiązki w zakresie bezpieczeństwa głównych uczestników transportu ładunków niebezpiecznych ?	633
XVI. TRANSPORT ŁADUNKÓW PONADNORMATYWNYCH (Jarosław Żurawski)	635
1. Co to jest transport ponadnormatywny ?	635
2. Jak można podzielić ładunki ponadnormatywne ?	635
3. Jakiego rodzaju środki transportowe są używane do drogowych przewozów ładunków ponadnormatywnych ?	636
4. Jakie akty prawne regulują drogowy transport ponadnormatywny w Polsce ?	640

5. Kto może zajmować się organizacją przewozów ponadnormatywnych ?	641
6. Jakie informacje powinien przekazać zlecający przewóz ładunku ponadnormatywnego ?	642
7. Na co powinien zwrócić uwagę przygotowujący przewóz ładunku ponadnormatywnego ?	643
8. Jakie trudności mogą wystąpić przy organizacji przewozu ładunku ponadnormatywnego ?	643
9. Jakie dokumenty należy przygotować dla przewozów ponadnormatywnych ? . .	644
10. Czym jest zezwolenie specjalne ?	645
11. Jak kalkuluje się koszty w transporcie ładunków ponadnormatywnych ?	653
12. Jakie rodzaje umów występują w transporcie ponadnormatywnym ?	654
13. Kiedy transport ponadnormatywny jest wykonywany środkami różnych gałęzi transportu ?	655
14. Jaki może być zakres usług związanych z przewozem ładunków ponadnormatywnych ?	658

XVII. TRANSPORT MORSKI ŁADUNKÓW TYPU *PROJECT CARGO*

I SZTUK PONADNORMATYWNYCH (Radosław Chmieleński)	660
1. Co to jest <i>project cargo</i> i jakie ładunki są ponadnormatywne w transporcie morskim ?	660
2. Jakie są rodzaje statków do przewozu morskiego ładunków typu <i>project cargo</i> i ładunków ponadnormatywnych ?	661
3. Jakie są podstawowe zasady przewozu drogą morską ładunków typu <i>project cargo</i> i ładunków ponadnormatywnych ?	664
4. Jak przebiega proces przygotowania się służb armatora do zawarcia kontraktu na przewóz ładunku ponadnormatywnego ?	665
5. Jakie są podstawowe zasady kalkulacji frachtu ?	666
6. Jakie są podstawowe zasady sztauerki oraz mocowania ładunków ponadnormatywnych na statkach ?	669
7. Jakie dokumenty należy przygotować do realizacji przewozu drogą morską ładunków typu <i>project cargo</i> i sztuk ponadnormatywnych ?	672
8. W jaki sposób terminale portowe muszą być przygotowane do obsługi ładunków typu <i>project cargo</i> i sztuk ponadnormatywnych ?	672
9. Jakie czynniki i ryzyka należy brać pod uwagę przy transporcie morskim ładunków typu <i>project cargo</i> i sztuk ponadnormatywnych ?	674
10. Czy są międzynarodowe akty prawne, regulujące przewóz drogą morską ładunków typu <i>project cargo</i> i sztuk ponadnormatywnych ?	675
11. Jakie kwalifikacje i certyfikaty musi posiadać załoga statku przeznaczonego do przewozu ładunków typu <i>project cargo</i> i sztuk ponadnormatywnych ?	676
12. Na których szlakach geograficznych przewozi się najczęściej ładunków ponadnormatywnych oraz typu <i>project cargo</i> ?	677
13. Jakie są perspektywy w zakresie technologii przewozu ładunków typu <i>project cargo</i> i sztuk ponadnormatywnych ?	678

XVIII. TECHNOLOGIE INFORMATYCZNE W PRACY SPEDYTORA

(Dariusz Ceranowski)	683
1. Czy komputer jest potrzebny w działalności spedytora ?	683
2. Jakie parametry powinien mieć sprzęt komputerowy stosowany przez spedytora ? .	683

3. Jaką rolę spełniają podstawowe elementy budowy komputera ?	684
4. Jakie znaczenie ma system operacyjny zainstalowany w komputerze ?	686
5. Czym charakteryzują się najbardziej popularne systemy operacyjne ?	687
6. Czy spedytor sam organizuje sobie środowisko pracy na komputerze ?	687
7. Jak prawidłowo korzystać ze środowiska komputerowego firmy ?	687
8. Czy oprogramowanie pisane na zamówienie jest lepsze od programów „z półki” ?	688
9. Jakie programy są pomocne w pracy spedytora ?	688
10. Jakie możliwości dają współczesne pakiety biurowe ?	689
11. Jakie możliwości dają dedykowane dla spedytora programy spedycyjne ?	689
12. Jakie możliwości dają programy typu CRM ?	689
13. Jakie możliwości dają programy klasy ERP ?	690
14. Jakie możliwości stwarzają programy magazynowe ?	690
15. Jak jest zbudowany polski system odpraw celnych ?	690
16. Jaki wpływ na pracę spedytora ma korzystanie z nowoczesnych technologii ?	691
17. Gdzie przechowywane są dane programów informatycznych ?	692
18. Jakie są rodzaje baz danych ?	692
19. Czy istnieje specjalny język programowania baz danych ?	692
20. Co to jest silnik bazodanowy ?	692
21. Co to jest hurtownia danych ?	693
22. Co to jest eksploracja danych ?	693
23. Jak tworzymy kopie bezpieczeństwa bazy danych ?	693
24. W jaki sposób powinniśmy dodatkowo zabezpieczać bazy danych ?	694
25. Co to jest sieć komputerowa i jakie są jej rodzaje ?	694
26. Czy potrzebne nam są telefony stacjonarne, faksy oraz własne centrale telefoniczne ?	695
27. Co to jest EDI ?	696
28. Jak wygląda komunikat EDI ?	696
29. Jak może być konkretne zastosowanie EDI w obrocie morskim ?	697
30. Co to jest XML ?	697
31. Co to są kody kreskowe i jakie korzyści przynosi ich stosowanie ?	698
32. Jakie są najbardziej popularne rodzaje kodów kreskowych ?	699
33. Czy w użyciu są inne kody kreskowe ?	699
34. Co to jest wielobranżowa etykieta transportowa ?	701
35. Co to jest etykieta 606B IATA ?	702
36. Co to jest technologia RFID ?	702
37. Kto może dostarczać usługę dostępu do internetu ?	703
38. Jakiego oprogramowania używamy, aby korzystać z zasobów sieci internetowej ?	704
39. Czym jest bezpieczeństwo danych i polityka bezpieczeństwa firmy ?	704
40. Czy można certyfikować politykę bezpieczeństwa ?	705
41. Jak zapewnić bezpieczeństwo danych w sieci komputerowej firmy ?	705
42. Czy dane w bazie są bezpieczne ?	705
43. Jaka jest różnica między sporządzeniem kopii danych a archiwizacją ?	706
44. Czy każdy powinien mieć fizyczny dostęp do sprzętu serwerowego ?	706
45. Jak zapewnić bezpieczeństwo danych w internecie ?	707
46. Czym są wirusy komputerowe ?	707

47. Jak użytkownicy i służby informatyczne mogą bronić się przed wirusami ?	708
48. Co to jest <i>e-commerce</i> ?	708
49. Czy w sklepie internetowym można sprzedać usługę spedycyjną ?	708
50. Co to są giełdy transportowe ?	709
51. Czy portale społecznościowe są przydatne w pracy spedytora ?	709
52. Które aplikacje są lepsze – standardowe czy sieciowe ?	710
53. Klasyczny komputer czy VDI ?	710
54. Czy płatności przez internet są pomocne w działalności spedycyjnej ?	711
55. Co to jest EFT ?	711
56. Co to jest <i>blockchain</i> ?	711
57. Jakie zastosowanie w transporcie i spedycji mogą mieć drony ?	712
58. Czy druk 3D zagraża spedycji ?	712

XIX. MAGAZYNOWANIE I SKŁADOWANIE (Aleksander Niemczyk)

1. Czym jest magazynowanie i magazyn ?	713
2. Jakie są podstawowe prawa i obowiązki operatora magazynu ?	713
3. Jakie są podstawowe prawa i obowiązki klienta przekazującego towar do magazynu operatora ?	714
4. Jakie okresy umów stosuje się w magazynowaniu ?	714
5. Jakie są rodzaje magazynów ?	715
6. Czym charakteryzują się magazyny czasowego składowania ?	715
7. Jakie dokumenty występują w magazynowaniu ?	716
8. Które dokumenty mogą podlegać elektronicznej wymianie danych ?	717
9. Jakie są podstawowe funkcje magazynowego systemu informatycznego WMS ?	718
10. W jaki sposób wykorzystuje się system informatyczny przy fakturowaniu ? . . .	719
11. Na czym opiera się automatyczna identyfikacja ?	719
12. Jak dokonuje się podziału magazynu na strefy ?	720
13. Jakie są podstawowe układy technologiczne magazynów ?	720
14. Jakie wyposażenie występuje w magazynach ?	721
15. Jakie typy regałów stosuje się w składowaniu ?	721
16. Jakie środki transportu wewnętrznego są wykorzystywane w magazynach ? . .	722
17. Jakie są podstawowe parametry wózków transportowych ?	723
18. Na czym polegają różnice w zasadach wydawania towaru z magazynu LIFO, FIFO i FEFO ?	723
19. Jakie metody i technologie stosuje się przy kompletacji zamówień ?	724
20. Czy magazyny mogą być w pełni zautomatyzowane ?	725
21. Jakie kryteria decydują o lokalizacji magazynu ?	725
22. Jakie są zależności między powierzchnią i kubaturą magazynu ?	726
23. Co wpływa na zagospodarowanie magazynu ?	727
24. Jakie są podstawowe kryteria doboru urządzeń do składowania ?	728
25. W jaki sposób zapewnia się bezpieczeństwo pracy w magazynie ?	728
26. W jaki sposób przeciwdziała się powstawaniu zagrożenia pożarowego ?	729
27. Jakie są warunki wynajmowania magazynu ?	729
28. Co wpływa na warunki ubezpieczenia magazynu ?	730
29. Jak zbudowane są taryfy opłat za magazynowanie ?	731
30. Jaki jest cel prowadzenia składu konsygnacyjnego ?	731

XX. LOGISTYKA (Adam Gorzelańczyk)	732
1. Jaka jest geneza pojęcia logistyka ?	732
2. Jak się zmieniało podejście do logistyki ?	732
3. Z jakimi definicjami logistyki możemy się spotkać ?	733
4. Co oznacza termin intralogistyka ?	734
5. Co oznacza zarządzanie łańcuchem dostaw ?	735
6. Jakie znaczenie ma transport w łańcuchach dostaw ?	736
7. Jaka jest rola logistyki magazynowej ?	737
8. Na czym polega outsourcing usług logistycznych ?	738
9. Jakie korzyści mogą czerpać przedsiębiorstwa korzystające z outsourcingu ?	738
10. Jakie są rodzaje operatorów logistycznych ?	739
11. Jakim potencjałem musi dysponować zewnętrzny dostawca usług logistycznych ?	740
12. Na czym polega współpraca pomiędzy operatorem logistycznym i klientem ?	741
13. Jak może wyglądać outsourcingowy projekt organizacji logistyki dla e-sklepu ?	742
14. Jakie warunki powinno spełnić przedsiębiorstwo spedycyjne aby stać się operatorem logistycznym ?	743
15. Czym charakteryzuje się koncepcja zarządzania <i>lean management</i> ?	743
16. Co nazywamy logistyką zaopatrzenia ?	746
17. Na czym polega ekonomiczna wielkość zamówienia ?	747
18. Na czym polega analiza ABC stosowana w logistyce zakupów ?	749
19. Na czym polega logistyczny poziom obsługi klienta ?	750
20. Co oznacza <i>just in time</i> ?	751
21. Co to jest projekt logistyczny ?	753
22. Na czym polega definiowanie celów w projekcie logistycznym ?	754
23. Na czym polega analiza ryzyka w projekcie logistycznym ?	754
24. Jak wygląda zarządzanie projektem logistycznym na przykładzie wdrożenia systemu zarządzania magazynem ?	755
XXI. BEZPIECZEŃSTWO W ŁAŃCUCHACH DOSTAW (Andrzej Szulc)	757
1. Jak można zdefiniować bezpieczeństwo w łańcuchach dostaw ?	757
2. W jakich miejscach łańcucha dostaw mogą mieć miejsce działania przestępcze ?	758
3. W jakich miejscach łańcucha dostaw mogą mieć miejsce akty terrorystyczne ?	759
4. Czy zapewnienie bezpieczeństwa w transporcie ładunków jest istotnym zagadnieniem ?	759
5. Jakie rodzaje wyludzeń mają miejsce w transporcie drogowym ?	761
6. Jak jest uregulowana problematyka bezpieczeństwa transportu towarowego w skali światowej ?	762
7. Jakie są najważniejsze inicjatywy i regulacje prawne w zakresie bezpieczeństwa w łańcuchach dostaw ?	763
8. Na czym polega obowiązek wcześniejszego awizowania przesyłek towarowych w Unii Europejskiej, tzw. <i>EU 24 hours rule</i> ?	771
9. Jakie są warunki uzyskania statusu upoważnionego podmiotu gospodarczego AEO ?	772
10. Czy upoważniony podmiot gospodarczy może posługiwać się logo AEO ?	773
11. Jakie korzyści daje firmom status AEO ?	773

12. Co do praktyki działalności spedycyjnej wprowadzają unijne rozporządzenia o bezpieczeństwie w transporcie lotniczym ?	774
13. Co oznacza bioterroryzm ?	775
14. Co należy rozumieć pod pojęciem towarów niebezpiecznych dużego ryzyka ?	776
15. Jakie są typowe elementy planu ochrony sporządzanego przez nadawcę towaru niebezpiecznego dużego ryzyka ?	779
16. Czy władze UE podejmują działania mające na celu poprawę liczby i dostępności miejsc parkingowych dla ciężarówek ?	781

XXII. RZECZOZNAWSTWO I KONTROLA ŁADUNKÓW

W HANDLU ZAGRANICZNYM (Piotr Obszarski)	783
1. Jakie rodzaje instytucji kontrolnych funkcjonują w polskim handlu zagranicznym ?	783
2. Jakie korzyści mogą przynieść komercyjne usługi rzeczoznawczo-kontrolne ?	785
3. Jakie są podstawy prawne wykonywania usług rzeczoznawczo-kontrolnych w transporcie międzynarodowym ?	787
4. Jakie powinny być istotne atrybuty usługi rzeczoznawczo-kontrolnej ?	787
5. Jakie są najczęściej spotykane grupy usług rzeczoznawczo-kontrolnych w obrocie międzynarodowym ?	788
6. Dlaczego ważne jest złożenie zlecenia kontroli w formie pisemnej ?	789
7. Jakie elementy powinno zawierać zlecenie kontroli ?	790
8. Jakie jest znaczenie usługi kontrolnej dla obiegu dokumentacji w procesie transportowym ?	792
9. Jakie formalne znaczenie ma orzeczenie, iż kontroli dokonuje się zawsze w danym miejscu i czasie ?	792
10. Jakie jest znaczenie normalizacji i standaryzacji w rzeczoznawstwie ?	792
11. Jaką rolę pełnią usługi rzeczoznawczo-kontrolne w ubezpieczeniach w transporcie międzynarodowym ?	793
12. Kiedy usługi rzeczoznawcze są użyteczne lub niezbędne w realizacji transakcji handlu zagranicznego ?	793
13. Jaki wpływ mogą mieć warunki transportu na stan ładunku ?	794
14. Jakim oddziaływaniom dynamicznym może podlegać ładunek w trakcie procesu transportowego ?	795
15. Jaką rolę dla bezpieczeństwa ładunku pełni jego oznakowanie ?	796
16. Jakie są podstawowe zasady rozmieszczenia ładunku w jednostce transportowej ?	797
17. Jakie są podstawowe atrybuty zdatności ładunkowej jednostki transportowej ?	799
18. Jakie wymogi powinno spełniać drewno sztauerskie i opakowaniowe ?	800
19. Jakie są zasady dobrej praktyki sztauerskiej z punktu widzenia bezpieczeństwa ładunku ?	801
20. Jakie są szczególne objawy zwiększonego ryzyka z punktu widzenia rozmieszczenia i zabezpieczenia ładunku ?	802
21. Jakie działania należy podjąć w razie stwierdzenia szkody ładunkowej ?	803

XXIII. UBEZPIECZENIA TRANSPORTOWE (Zbigniew Korycki)

A. UBEZPIECZENIE ŁADUNKÓW W TRANSPORCIE	804
1. Na czym polega istota ubezpieczeń w działalności gospodarczej ?	804
2. Jak są określane osoby zawierające umowę ubezpieczenia ?	804

3. Dlaczego należy ubezpieczać ładunki w transporcie, pomimo że zwykle za szkody w przewożonych ładunkach odpowiedzialność ponosi przewoźnik ?	805
4. Czym charakteryzują się ubezpieczenia morskie ?	806
5. Co to jest umowa ubezpieczenia generalnego ładunków ?	807
6. Czym różni się polisa ubezpieczeniowa od certyfikatu ubezpieczeniowego ?	808
7. Jakie znaczenie ma w ubezpieczeniu morskim ładunków klauzula klasyfikacyjna ?	808
8. Jakie są główne obowiązki ubezpieczającego przy wykonaniu umowy ubezpieczenia morskiego ?	809
9. Co to są klauzule instytucyjne ?	809
10. Jaki jest zakres pokrycia ubezpieczeniowego w Instytucyjnych Klauzulach Ładunkowych (A), (B), (C) 1.1.09 ?	810
11. Jakie ryzyka są wyłączone z zakresu ubezpieczenia oferowanego według Instytucyjnych Klauzul Ładunkowych ?	811
12. Czy Instytucyjne Klauzule Ładunkowe to jedyne klauzule oferowane dla ubezpieczeń ładunków w transporcie międzynarodowym ?	812
13. Na jakich warunkach są ubezpieczane ryzyka wojenne i strajkowe w przypadku przewozów międzynarodowych ?	813
14. Co obejmuje ubezpieczenie ryzyk wojennych i strajkowych w oparciu o instytucyjne klauzule ?	814
15. Czy stawki za ubezpieczenie ryzyk strajkowych i wojennych kształtują się swobodnie na rynku ?	815
16. Jakie rodzaje strat i szkód wyróżnia się w ubezpieczeniu morskim ?	815
17. Na czym polega abandon przedmiotu ubezpieczenia ?	815
18. Co to jest franszyza ?	816
19. Jakie zadania i na czyje zlecenie wykonuje komisarz awaryjny ?	816
20. Co to jest awaria wspólna i jaki ma związek z ubezpieczeniami morskimi ?	817
21. Jakie zadania w handlu morskim wykonuje dyspaszer ?	818
22. Czy warunki ubezpieczenia ładunków w transporcie krajowym i międzynarodowym są odmienne ?	818
23. Jakie główne zakresy pokrycia można wyróżnić w ofertach ubezpieczenia ładunków w transporcie krajowym ?	819
24. Czy pełny zakres ubezpieczenia ładunku w transporcie krajowym obejmuje wszystkie ryzyka ?	820
25. Czy istnieją zunifikowane klauzule ubezpieczeniowe dla ubezpieczenia ładunków w międzynarodowych przewozach lotniczych ?	820
26. Czy odpowiedzialność ubezpieczyciela ładunków oraz odpowiedzialność cywilna przewoźnika podlega ograniczeniu kwotowemu ?	821
27. Czy fakt, iż przewoźnik posiada ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej, zabezpiecza interesy właściciela przewożonego ładunku w stopniu takim samym, jak ubezpieczenie ładunku w transporcie ?	822
B. UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ SPEDYTORA	823
28. Co jest przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej spedytora ?	823
29. Czy ubezpieczenie OC spedytora daje zleceniodawcy gwarancję, że ochroną ubezpieczeniową pokryte są wszelkie ryzyka szkód lub strat, które mogą wystąpić w procesie przemieszczania towaru ?	825
30. Za jakiego rodzaju szkody ubezpieczyciel, przy ubezpieczeniu OC spedytora, nie odpowiada ?	826

31. Co stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela, przy ubezpieczeniu OC spedytora ?	826
32. Od czego uzależniona jest wysokość składki ubezpieczeniowej przy ubezpieczeniu OC spedytora ?	827
33. Do czego jest zobowiązany ubezpieczający w razie powstania szkody ?	827
34. Jakiego rodzaju dokumenty należy przedłożyć ubezpieczycielowi przy zgłoszeniu szkody i wniosku o odszkodowanie ?	828
35. Czy spedytor, jako ubezpieczony, może bez zgody ubezpieczyciela zaspokajać roszczenia poszkodowanego ?	828
36. Jak powinien postąpić ubezpieczający, jeżeli ubezpieczyciel pokrył mu roszczenie, a odpowiedzialny za spowodowanie szkody uczynił to samo ?	829
37. Czy ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej spedytora obejmuje też jego odpowiedzialność jako wystawcy <i>FIATA Multimodal Transport Bill of Lading</i> ?	829
38. Czy ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej przewoźnika i/lub spedytora jest wystarczające dla ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy wykonującego usługę operatora logistycznego ?	830
C. UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ PRZEWOŹNIKA DROGOWEGO	830
39. Co jest przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego ?	830
40. Na jakie elementy umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego powinien ubezpieczający zwracać szczególną uwagę ?	831
41. Na co przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie drogowego przewozu towarów lub spedycji powinien zwracać uwagę przy zawieraniu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ?	832
42. Czy standardowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego obejmuje także jego odpowiedzialność cywilną w ruchu kabotażowym w UE ?	833
43. Jak uregulowana jest przez prawo niemieckie odpowiedzialność cywilna przewoźnika drogowego oraz obowiązek ubezpieczenia tej odpowiedzialności przy przewozach na terenie Niemiec ?	833
44. Czy w krajach europejskich, niebędących członkami UE, wykonywanie drogowych przewozów kabotażowych jest dozwolone, a wymogiem jest ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej przewoźnika ?	834
45. Czym jest ubezpieczenie znane na rynku jako ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (zawodowej) przewoźnika drogowego ?	835
XXIV. OBSŁUGA CELNA TOWARÓW (Kamilla Piotrowska-Król)	836
1. Czym jest obszar celny Unii Europejskiej ?	836
2. Jakie zadania obsługują organy celne krajów członkowskich Unii Europejskiej ? .	836
3. Jak zorganizowana jest służba celna w Polsce ?	837
4. Jakie jest znaczenie GATT i WTO w handlu międzynarodowym ?	839
5. Co to jest RCEP ?	841
6. Jakie są cele i zasady WCO SAFE ?	842
7. Jak postanowienia Konwencji z Kioto realizowane są w Unii Europejskiej ? . . .	842
8. Co to jest EORI ?	843
9. Jakie wymagania należy spełnić aby uzyskać status AEO ?	844

10. Jakie korzyści może zyskać podmiot posiadający status AEO ?	844
11. Jaką rolę w procesie obsługi celnej towarów spełnia spedytor występujący w roli przedstawiciela celnego ?	845
12. Jakie wymagania musi spełnić spedytor występujący w roli przedstawiciela celnego ?	846
13. Z czego wynika i jaki jest zakres odpowiedzialności wobec administracji celno-skarbowej, spedytora działającego jako przedstawiciel celny ?	847
14. Jaki jest zakres odpowiedzialności wobec klienta, spedytora działającego jako przedstawiciel celny ?	848
15. Jakie są systemy klasyfikowania towarów w handlu zagranicznym ?	848
16. Co zawiera taryfa celna Unii Europejskiej – TARIC ?	849
17. Jakiej klasyfikacji taryfowej podlegają towary na potrzeby celne ?	850
18. Co to jest Wiążąca Informacja Taryfowa ?	852
19. Jak skorzystać z obniżonych bądź preferencyjnych stawek celnych ?	853
20. Do czego służy system REX ?	854
21. Co to jest Wiążąca Informacja o Pochodzeniu ?	855
22. Jakie ograniczenia stosowane są w międzynarodowej wymianie towarowej ?	855
23. Jakie instrumenty ochrony rynku stosowane są w Unii Europejskiej ?	856
24. Jakimi procedurami celnymi można objąć towary ?	857
25. Jakie są warunki stosowania procedury dopuszczenia do obrotu ?	858
26. Jakie są zasady ustalania wartości celnej towaru ?	860
27. Z jakich sposobów rozliczania podatku VAT od importu towarów może skorzystać podatnik ?	861
28. Jakie są warunki stosowania procedury wywozu ?	863
29. Co należy zrobić by otrzymać pozwolenie na stosowanie procedury specjalnej ?	864
30. Na czym polega procedura tranzytu ?	866
31. Dla jakich operacji wykorzystywane są karnety TIR ?	867
32. Kiedy można skorzystać z karnetu ATA ?	867
33. Jak mogą być wykorzystane listy przewozowe CIM i CIM/SMGS w odprawach celnych ?	868
34. Jakie są korzyści korzystania ze składów celnych ?	869
35. Jakim kontrolom mogą podlegać przesyłki importowe i eksportowe ?	870
36. Jakie są formy kontroli celnej ?	871
37. Dla jakich towarów należy ubiegać się o pozwolenia importowe bądź eksportowe ?	872
38. Jakie wymogi pod względem bezpieczeństwa muszą spełniać towary przywożone na obszar UE ?	873
39. Jakie środki ochrony praw własności intelektualnej mogą podjąć organy celne ?	874
40. Jakie są ograniczenia w obrocie towarami o znaczeniu strategicznym ?	875
41. Jakie ograniczenia obrotu wynikają z Konwencji CITES ?	876
42. Czego dotyczy FLEGT ?	876
43. Jakie towary podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej UE ?	877
44. Jaka jest procedura zgłaszania towarów do granicznej kontroli weterynaryjnej ?	878
45. Czego dotyczy kontrola Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych ?	879

46. Jakie zadania w zakresie podatku akcyzowego wypełnia służba celno-skarbowa ?	880
47. Jakie formularze celne występują przy odprawach celnych ?	881
48. Jakie operacje powinny być zgłaszane do systemu INTRASTAT ?	883
49. Jak jest zastosowanie potwierdzenia unijnego statusu celnego towarów ?	885
50. Jakie towary podlegają monitorowaniu przez system SENT ?	886

XXV. FINANSOWE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI SPEDYCYJNEJ

(Krystyna Ostrowska)	888
1. Jakie przepisy prawne regulują podatek VAT w transporcie i spedycji ?	888
2. Co to jest wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów ?	889
3. Jakie warunki muszą być spełnione, aby uznać transakcję zakupu towarów w krajach Unii Europejskiej za wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów ?	889
4. Jakie są zasady ustalania miejsca oraz podstawy opodatkowania WNT ?	890
5. Co to jest wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów ?	892
6. Czy każdą dostawę wewnątrzwspólnotową można opodatkować stawką 0% VAT ? .	892
7. Jakie dokumenty stanowią potwierdzenie wywozu towarów do innego państwa członkowskiego UE ?	893
8. Kiedy w eksporcie bezpośrednim i pośrednim można zastosować stawkę 0% VAT ?	894
9. Co stanowi podstawę opodatkowania w imporcie towarów ?	896
10. Według jakiego kryterium ustala się miejsce świadczenia usługi ?	897
11. Jaka jest ogólna zasada ustalania miejsca opodatkowania usług transportowych i spedycyjnych świadczonych na rzecz podatnika ?	897
12. Jakie są zasady ustalania miejsca opodatkowania usług transportowych i spedycyjnych świadczonych na rzecz podmiotu niebędącego podatnikiem ? . .	898
13. Jaką definicję transportu międzynarodowego towarów zawiera ustawa o VAT ? .	899
14. Jakie dokumenty musi posiadać spedytor/przewoźnik, aby móc zastosować stawkę 0% VAT w międzynarodowym transporcie towarów ?	900
15. Jak w ustawie o VAT określono terytorium Unii Europejskiej ?	901
16. Czy ustawa o VAT zawiera inne przepisy, które wiążą się z działalnością spedytora, pozwalające na korzystanie z preferencyjnej stawki 0% VAT ?	901
17. Kogo może reprezentować i jakie czynności może wykonywać agencja celna jako przedstawiciel podatkowy ?	903
18. Jakie elementy powinna zawierać faktura VAT za wykonane usługi transportowe i spedycyjne ?	904
19. Po jakim kursie należy przeliczyć fakturę za wykonane usługi wystawioną w walucie obcej na walutę krajową ?	907
20. Kiedy mamy do czynienia z kredytem kupieckim i na czym polega polityka kredytowa przedsiębiorstwa ?	908
21. Jakie ograniczenia wprowadzają przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych ?	908
22. Jak definiowany jest rachunek kosztów i na czym polega rachunek kosztów pełnych ?	909
23. Jak spedytor kalkuluje cenę za usługę ?	911
24. Co składa się na sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa ?	913
25. Jakie rodzaje ryzyka występują w działalności gospodarczej ?	915

26. Z jakich etapów składa się proces zarządzania ryzykiem ?	918
27. Jakie działania mogą być podejmowane w ramach sterowania ryzykiem ?	918

XXVI. MARKETING W PRAKTYCE SPEDYTORA

(Tomasz Czuba, Aneta Oniszczyk-Jastrząbek)	920
1. Czym jest marketing przedsiębiorstwa spedycyjnego – jak można go zdefiniować ?	920
2. Z jakich elementów składa się plan marketingowy przedsiębiorstwa spedycyjnego ?	921
3. Co to jest misja i wizja przedsiębiorstwa spedycyjnego ?	922
4. Co nazywa się marketingiem-mix ?	922
5. Jakie fazy obejmuje typowy cykl życia produktu na rynku ?	922
6. Co cechuje usługę spedycyjną ?	923
7. Na czym polega segmentacja rynku ?	924
8. Jakie czynniki tworzą makrootoczenie i mikrootoczenie przedsiębiorstwa spedycyjnego ?	925
9. Jaki wpływ na przedsiębiorstwa spedycyjne mają czynniki otoczenia kulturowego ?	926
10. Co przede wszystkim powinno być przedmiotem badań marketingowych ?	926
11. Jakie są metody i techniki badań marketingowych ?	927
12. Na czym polega komunikacja przedsiębiorstwa z otoczeniem ?	927
13. Czym jest marka w marketingu usług spedycyjnych ?	929
14. Jakie są funkcje marki na rynku spedycyjnym ?	929
15. Jak określa się kapitał marki ?	930
16. Jakie wyróżnia się poziomy lojalności klienta wobec marki ?	930
17. Co wpływa na lojalność klienta wobec marek na rynku usług spedycyjnych? . . .	931
18. Co to jest system CRM ?	931
19. Jakie jest znaczenie internetu w komunikacji marketingowej przedsiębiorstwa spedycyjnego ?	932
20. Jakie formy promocji usług spedycyjnych prowadzone są w internecie ?	933
21. Za pomocą jakich wskaźników bada się skuteczność działań reklamowych w internecie ?	934
22. Czy odpowiedzialny marketing wpływa na działalność współczesnych przedsiębiorstw spedycyjnych ?	936
23. W jaki sposób marketing może przyczyniać się do tworzenia przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa spedycyjnego na rynku ?	937
Umowa spedycji w kodeksie cywilnym	938
Ogólne Polskie Warunki Spedycyjne 2010	941
Spis skrótów	951
Literatura zalecana	964
Indeks rzeczowy	457 i 967